

Projekt SE.0006.85.2015

WÓJT
Grzegorz Sikorski

z dnia 6 listopada 2015 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY HAŻLACH**

z dnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r., Poz. 594 z późn. zm.) i art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., Poz. 1390) Rada Gminy Hażlach

uchwała

§ 1.

Przyjąć do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 stanowiący część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, określony w załączniku do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Hażlach.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016r.

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Hażlach
z dnia 2015r.

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE HAŻLACH
NA LATA 2016 - 2020**

HAŻLACH 2015

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. Poz. 1390)
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 (M. P. z 2014r. P oz. 445)
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity z dnia 4 sierpnia 2015 r. Dz.U. z 2015 r. poz. 1286)
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. Poz. 163 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997r. Nr 88, Poz. 553 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. Poz. 583)

II. WSTĘP

Przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste (osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących) w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu są obowiązane niezwłocznie poinformować o tym prokuraturę lub policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 jest dalszą kontynuacją działań podejmowanych w latach 2011 – 2015.

III. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc fizyczna – naruszenie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko jak: bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie krępowanie ruchów i itp.

Przemoc psychiczna – naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, krzyczenie, oczernianie, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Przemoc seksualna- naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę, lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu np.: wymuszanie pozycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera.

Przemoc ekonomiczna – naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się z celowym niszczeniem czyjejs własności pozbawieniem środków, lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby np.: umyślne niszczenie rzeczy, zabieranie pieniędzy, dysponowanie czyjąs własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbanie – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Zaniedbanie jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: niedawanie środków na utrzymanie, pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, nie

udzielenie pomocy, uniemożliwienie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp.

Na terenie gminy Hażlach przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. W ostatnim okresie ujawniane są coraz częściej przypadki stosowania przemocy. Prowadzone działania informacyjne głównie ogólnopolskie spowodowały zmiany świadomości naszego społeczeństwa i z jednej strony większej gotowości ofiar do ujawniania takich spraw, a z drugiej strony wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwaniu i zgłoszenie tego faktu odpowiednim instytucjom.

IV. ZADANIA SŁUŻB W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:
 - a) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
 - b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
 - c) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
 - d) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.
2. Do zadań pomocy społecznej należy
 - a) diagnoza sytuacji i potrzeb osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
 - b) udzielanie kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Udzielanie informacji o formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc i o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
 - c) organizowanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
 - d) zapewnienie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc dla ofiar przemocy domowej,
 - e) przeprowadzenie rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowanie tych osób o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Do zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy podejmowanie następujących działań:
 - a) diagnoza sytuacji i potrzeb osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
 - b) udzielanie kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Udzielanie informacji

o formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc i o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- c) organizowanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

4. Do zadań Policji należy podejmowanie następujących działań:

- a) udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielanie pierwszej pomocy,
- b) organizowanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- c) podejmowanie, w razie potrzeby, innych niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- d) przeprowadzanie rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- e) przeprowadzanie na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowych w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- f) podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składanie systematycznych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

5. Do zadań ochrony zdrowia należy podejmowanie następujących działań:

- g) każdorazowo udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwości uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie,
- h) jeżeli stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego, wypełnienie formularze „Niebieska Karta „, przez przedstawiciela podmiotu leczniczego, do którego osoba ta została przewieziona.

6. Do zadań oświaty należy podejmowanie następujących działań:

- a) udzielanie kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Udzielanie informacji o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- b) organizowanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- c) przeprowadzenie rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowanie tych osób o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- d) diagnozowanie sytuacji i potrzeb osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci,
- e) udzielanie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

V. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE HAŻLACH

Rok	Liczba spotkań członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba powołanych grup roboczych do pracy w indywidualnych przypadkach	Liczba spotkań grup roboczych powołanych do pracy w indywidualnych przypadkach
2013	4	13	67
2014	4	21	128
I – X 2015	3	16	112

Rok	Liczba założonych „Niebieskich Kart”	Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”	Podział na instytucje zakładające „Niebieskie Karty”	Liczba osób objętych pomocą	Liczba rodzin, w których występuje alkohol
2013	15	22	GOPS – 11 Policja – 4	72	15
2014	11	21	GOPS – 6 Policja – 5	70	17
I – X 2015	22	26	GOPS – 10 Policja – 11 Oświata – 1	95	22

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie została przeprowadzona w oparciu o dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hażlachu i Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

VI. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY HAŻLACH DZIAŁAJĄCE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Instytucje:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hażlachu.
- b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Hażlach.
- c) Punkt Konsultacyjny.
- d) Komisariat Policji w Zebrzydowicach.
- e) Placówki oświatowe.
- f) Placówki ochrony zdrowia.

2. Poradnictwo:

- a) Udzielanie porad prawnych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- b) Udzielanie wsparcia psychologicznego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- c) Udzielanie poradnictwa medycznego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- d) Udzielanie wsparcia socjalnego i zawodowego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

3. Skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Hażlach tworzą przedstawiciele instytucji:

- a) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hażlachu.
- b) Komisariatu Policji w Zebrzydowicach.
- c) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Hażlach.
- d) Placówek oświatowych.
- e) Placówek ochrony zdrowia.
- f) Sądu Rejonowego w Cieszynie (Kuratorzy Sądowi).

VII. CELE PROGRAMU

Celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom, w których ten problem występuje.

Cele realizowane będą przez:

1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców Gminy Hażlach na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.
2. Stałe diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje przemoc.
4. Zapewnienie szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy w rodzinie w Gminie Hażlach.

VIII. ZADANIA PROGRAMU

I. Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Opis zadania

- a) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- b) podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie mających na celu zapobieganie zjawisku przemocy,

- c) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- d) opracowanie i realizowanie planu pomocy w indywidualnych przypadkach poprzez grupę roboczą,
- e) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- f) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- g) monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- h) prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Termin realizacji: 2016-2020

Realizowanie:

- a) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Hażlach.
- b) Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Hażlachu.
- c) Komisariat Policji w Zebrzydowicach.
- d) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Hażlach.
- e) Placówki oświatowe.
- f) Placówki ochrony zdrowia.
- g) Sąd Rejonowy w Cieszynie (Kuratorzy Sądowi).

2. Realizacja zadań programu ochrony osób doznających przemocy w rodzinie.

Opis zadania:

- a) współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy samotnej matki,
- b) kierowanie ofiar przemocy do radcy prawnego i psychologa udzielających porad i wsparcia ofiarom przemocy z terenu Gminy Hażlach,
- c) praca socjalna z osobami doznającymi przemocy.

Termin realizacji: 2016-2020

Realizowanie:

- a) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Hażlach,
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hażlachu,
- c) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Hażlach,
- d) Komisariat Policji w Zebrzydowicach,
- e) Placówki ochrony zdrowia i oświaty,
- f) Kuratorzy Sądowi.

3. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Opis zadania:

- szkolenia przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Hażlach, a uwikłanych w przemoc domową.

Termin realizacji: 2016-2020

Realizowanie:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hażlachu.
- b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Hażlach.

4. Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno - edukacyjne.**OPIS ZADANIA:**

- a) Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności.
- b) Dostarczanie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie.
- c) Umieszczanie informacji na stronach internetowych Urzędu Gminy Hażlach oraz w gazetce lokalnej „Wiadomości Gminy Hażlach”.

Termin realizacji: 2016-2020**Realizowanie :**

Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Hażlach.

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- 1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
- 2. Zmniejszenie liczby rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 3. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową.
- 4. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
- 5. Wypracowanie systemu działań w zakresie udzielania pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
- 6. Zacieśnienie współpracy między instytucjami działającymi na rzecz przemocy w rodzinie.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 są środki własne Gminy Hażlach.

XI. MONITORING

Monitoring Programu prowadzić będą pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hażlachu przy współpracy z pozostałymi realizatorami Programu.